

Politika nabave Lanci opskrbe bez krčenja šuma

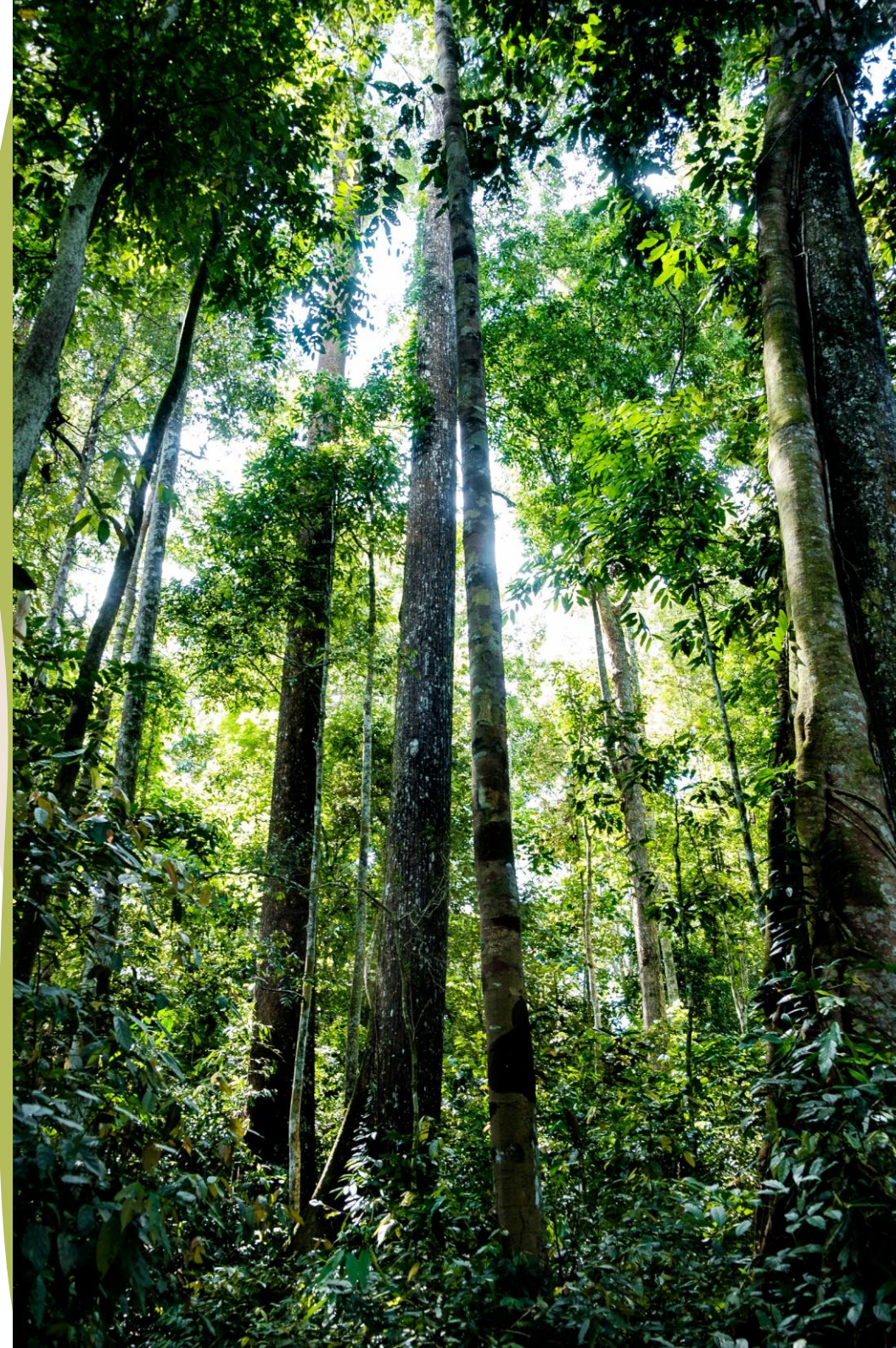
Lidl Hrvatska • verzija: 26.11.2024.

NA PUTU
PREMA
SUTRA

Sadržaj

Naša odgovornost za krčenje šuma i pretvorbu	4
Pozadina	6
Naša predanost	10
Naša predanost šumama i njihovim ekosustavima	11
Pregled naše strategije od tri stupa	12
Prioritiziranje kritičnih sirovina i izbjegavanje krčenja šuma	15
Strategija za palmino ulje (ulje jezgri)	16
Strategija za soju	18
Strategija za kakao	20
Strategija za kavu	21
Strategija za drvo i celulozu	23
Strategija za prirodni kaučuk (gumu)	25
Strategija za govedinu	26
Naše ostale aktivnosti	28
Jačanje dijaloga sa svim dionicima	29
Pojmovnik	30
Izvori i veze	36

”

Šume su zaista svestrane među ekosustavima jer skladište vodu, pružaju zaštitu od emisija stakleničkih plinova i služe kao stanište brojnim vrstama životinja i biljaka. Naša je odgovornost zaštititi šume održivijom nabavom sirovina te tako pridonijeti očuvanju biološke raznolikosti i zaštiti klime.

**Stefan Haensel | član Izvršnog odbora
Međunarodna nabava**

Naša odgovornost za krčenje šuma i pretvorbu

Naša odgovornost za lance opskrbe bez krčenja šuma i pretvorbe

Održivost je jedan od Lidlovih ključnih strateških ciljeva za bolju budućnost. Kao Lidl, preuzimamo odgovornost gdje god naša djela utječu na ljude i okoliš. Na taj način svaki dan potvrđujemo svoju predanost kvaliteti, čime jamčimo najbolju moguću budućnost tvrtke.

U skladu s time razvili smo vlastitu strategiju za društveno odgovorno poslovanje, koja nam daje jasne smjernice za ispunjavanje naše obveze odgovornog djelovanja. Naše zajedničko i sveobuhvatno razumijevanje održivog ponašanja obuhvaća šest strateških područja djelovanja: očuvanje resursa, zaštitu klime, poštovanje bioraznolikosti, pošteno postupanje, promicanje zdravlja i sudjelovanje u dijalogu. Tako opisujemo način na koji razumijemo i provodimo Lidlovu odgovornost prema okolišu, ljudima i kupcima.

Naša odgovornost prema šumama i njihovim ekosustavima

Mnogi proizvodi u našem asortimanu sadrže sirovine čija proizvodnja može uključivati krčenje šuma, čime se mogu ugroziti vrijedni ekosustavi i narušiti prava autohtonih naroda. Stoga u Lidlu nastojimo lance opskrbe sirovinama za naše proizvode učiniti društveno i ekološki kompatibilnima. Usvajanjem strukturnog pristupa krčenju šuma i pretvorbi zemljišta, Lidl može dati pozitivan doprinos strateškim područjima „Zaštita klime”, „Poštovanje biološke raznolikosti”, „Čuvanje resursa” i „Pošteno postupanje”. Dodatne pojedinosti mogu se pronaći u našoj > [politici nabave sirovina](#).

Naša međunarodna CSR strategija u Lidlu

Pozadina

Pozadina

Šume prekrivaju 31% svjetskih kopnenih površina i ključne su za život na Zemlji. Kao zelena pluća planeta, iznimno su važne za kvalitetu zraka u našoj atmosferi. Osim toga, u šumskom se tlu skladišti i pročišćava 75% pitke vode na svijetu.¹

Preživljavanje više od 1,6 milijardi ljudi ovisi o šumama, a u njima se nalazi 80% svih kopnenih životinja i biljaka. Netaknute šume i prirodni ekosustavi stoga su ključni za bioraznolikost i tvore osnovu naše opskrbe hranom, ali i zdravlja. Budući da šume apsorbiraju ugljikov dioksid, koji je staklenički plin, one isto tako imaju ključnu ulogu u ublažavanju klimatskih promjena.¹

31%

**svjetske kopnene
površine prekriveno je
šumama.**

80%

**svih kopnenih
životinja
i biljaka živi u
šumama.**

Premda su šume ključne za ljudski život, uništavamo ih zabrinjavajućom brzinom. Točnije, [> deforestacija ekosustava visoke očuvane vrijednosti \(HCV\)](#) i [> šuma s visokim zalihama ugljika \(HCS\)](#) u tropskim područjima dostigla je kritičnu razinu. U južnoameričkoj amazonskoj prašumi je, primjerice, do danas posječeno i degradirano više od milijun četvornih kilometara prašume. To je 17% ukupne amazonske prašume i jednako kopnenoj površini cijele Njemačke i Francuske zajedno.² Između 1990. i 2020. je diljem svijeta ukupno nestalo 420 milijuna hektara šume, što odgovara površini većoj od cijele EU.³

Poljoprivreda se smatra glavnim uzrokom krčenja šuma i uništavanja okoliša, posebice izravnom sječom stabala, uzgojem kultura poput palminog ulja (ulja jezgri), soje i kakaa te stvaranjem pašnjaka za stoku. Pretpostavlja se da je ekspanzija poljoprivrede uzrok 90% globalnog krčenja šuma (ispaša: 38,5%, pretvaranje u oranice: 49,6%).⁴

Deforestacija i kasnija poljoprivredna upotreba utječu na biološku raznolikost - posebice u prašumama bogatim biljkama i životinjama - a time i na temelje funkcionalnih, stabilnih ekosustava.

¹ WWF: Deforestation Fronts. Drivers and Responses in a Changing World. Summary, 2020.

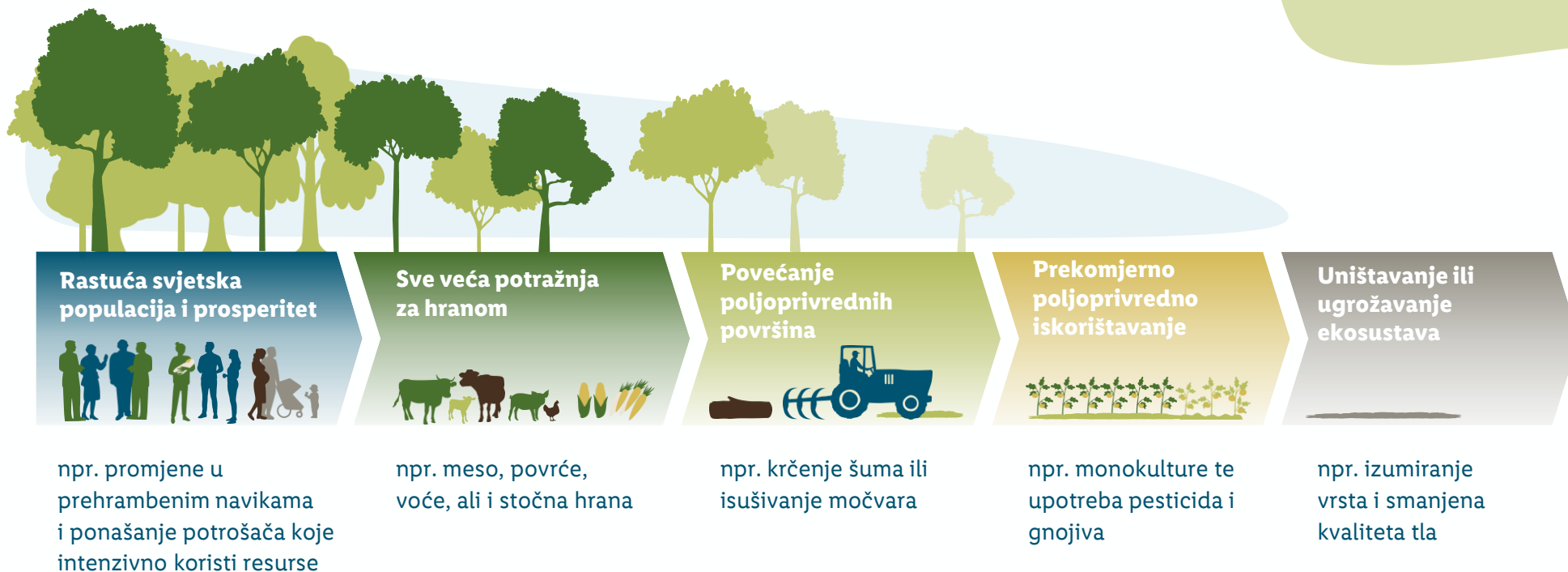
² WWF: Living Amazon Report, 2022.

³ FAO: Global Forest Resources Assessment 2020, 2020.

⁴ FAO: Remote Sensing Survey, 2020.

Svjesni smo svoje odgovornosti i predani odgovornom korištenju resursa duž našeg lanca vrijednosti. To je naša misija, budući da trgovci prehrambenim proizvodima mogu značajno utjecati na način proizvodnje i uzgoja hrane i neprehrambenih proizvoda koje prodaju. Stoga je osiguravanje opskrbnih lanaca bez krčenja šuma i pretvorbe također odgovornost naše grane industrije.

16%
deforestacije tropskih šuma je povezano s uvozom u EU.
Europska unija je drugi najveći svjetski uzročnik krčenja tropskih šuma poslije Kine.⁵

⁵ WWF: Stepping Up: The Continuing Impact of EU Consumption on Nature Worldwide, 2021.

Naše sirovine u smislu EU uredbe o krčenju šuma

Mnogi proizvodi u našem asortimanu sadrže sirovine čija proizvodnja može uključivati krčenje šuma i time ugroziti vrijedne ekosustave ili narušiti prava autohtonih naroda. Od kraja 2024. godine, europska Uredba o proizvodima bez krčenja šuma (EU Deforestation-free Regulation = EUDR) predstavljat će važnu osnovu u zakonodavstvu za sve sudionike na tržištima u Europi. Lidl si je postavio cilj poduzeti mjere u lancima opskrbe sirovinama za naše proizvode koje razinom ambicioznosti premašuju proširene zakonske zahtjeve EUDR-a.

EU Uredba o krčenju šuma (EUDR) (Uredba (EU) 2023/1115), koja je stupila na snagu 29. lipnja 2023. godine, zahtijeva od gotovo svih sudionika u europskim lancima opskrbe pridržavanje propisa za specifične sirovine i skupine proizvoda od 30. prosinca 2024. godine. Kako bi se pridržavali tih propisa, moraju dokazati da njihovi proizvodi nisu pridonijeli krčenju šuma od 31. prosinca 2020. godine. Osim toga, moraju implementirati opsežne procese upravljanja rizikom u svakoj fazi lanca opskrbe.⁶

Naša strategija za lance opskrbe bez krčenja šuma također nadilazi ovaj novi pravni zahtjev Europske unije, npr. pokrivanjem šire skupine proizvoda vlastitim specifikacijama. Osim toga, sudjelujemo u inicijativama i organizacijama za certifikaciju koje su često dopunjene pilot-projektima ili suradnjom malih poljoprivrednika te se tako, osim deforestacijom, bavimo i drugim aspektima održivosti u tim lancima opskrbe.

Kako bi se pozabavili problemom krčenja šuma s obzirom na klimatske ciljeve, Lidl je u sastavu grupe Schwarz formulirao vlastite ciljeve kao dio klimatske strategije za cijelu grupu. Oni se temelje na metodologiji [Science Based Target Initiative \(SBTi\)](#) i pridonose klimatskim ciljevima tvrtki grupe Schwarz. Osim toga, pozdravljamo daljnje inicijative mreže [Science Based Targets Network \(SBTN\)](#).

Na temelju EUDR-a zahtijeva se analiza rizika za svaki pogođeni proizvod, počevši od zemlje (ili regije) proizvodnje sirovina. Time može doći do premještanja lanaca opskrbe u manje rizične regije, što bi moglo imati posebno negativan utjecaj na egzistenciju malih poljoprivrednika.

Lidl želi izbjeći takve štetne promjene i raditi na projektima i rješenjima zajedno sa svojim partnerima u lancu opskrbe u okviru svoje strategije društveno odgovornog poslovanja.

⁶ EUR-Lex: Borba protiv krčenja i degradacije šuma, 2023.

Naša predanost

Naša predanost šumama i njihovim ekosustavima

Lidl vidi očuvanje biološke raznolikosti te upravljanje deforestacijom i pretvorbom u globalnim lancima opskrbe kao središnje područje djelovanja. Kako bismo postigli naš cilj osiguranja lanaca opskrbe bez krčenja šuma, zajedno s vanjskim dionicima razvili smo holističku

strategiju, koja se temelji na **tri stupa**. Ti strateški stupovi usredotočeni su na transparentnost i lance opskrbe bez krčenja šuma, kao i na plan transformacije.

Strategija sprječavanja krčenja šuma i pretvorbe

**Do kraja 2024. godine,
lanac opskrbe rizičnim sirovinama bit će
bez krčenja šuma.***

Stvaranje transparentnosti

- Mapiranja dobavljača
- Usporedba standarda i sustava s referentnom vrijednošću
- Izvješćivanje

Uspostavljanje standarda

- Strogi zahtjevi za certifikaciju
- M&V sustavi za govedinu, kavu i kaučuk
- Promicanje pouzdanih certifikacijskih sustava

Poticanje promjena

- Sudjelovanje u razvoju standarda (npr. Donau Soja)
- Biljna prehrana u skladu s Planetarnom zdravom prehranom > [Planetary Health Diet](#)
- Politike i obveze
- Inicijative i projekti

Zakoni (EUDR ili usporedivi zakoni**)

* Pretvorbu drugih prirodnih ekosustava u rizične lance opskrbe također treba zaustaviti u budućnosti.

** Zakonodavstvo znači provedbu zahtjeva EUDR-a i usporedivih regulatornih zahtjeva.

Pregled naše strategije u tri stupa

Stvaranje transparentnosti

Osim identificiranja relevantnih sirovina, u našim lancima opskrbe provodimo redovita istraživanja dobavljača. Time, s jedne strane, povećavamo transparentnost u lancima opskrbe sve do mjesta podrijetla sirovina. S druge strane, tako otkrivamo probleme duž rizičnih lanaca opskrbe, mjerimo stupanj ostvarenja cilja korištenjem definiranih ključnih pokazatelja uspješnosti poslovanja, ali i identificiramo gdje je strategija u potpunosti provedena i to koristimo kao primjere najbolje prakse.

S vanjskim partnerima radili smo na uspostavljanju mjerila za prepoznavanje pouzdanih sustava certificiranja. Pouzdani [> sustavi praćenja i verifikacije \(Monitoring and verification – M&V\)](#) moraju biti u skladu s načelima smjernica [> Accountability Framework Initiative \(AFi\)](#).

Naše prakse izvješćivanja osiguravaju transparentnost u vezi s našim napretkom prema ciljevima i statusu quo. Sudjelovanjem u tablicama rezultata i ljestvicama uspješnosti također stvaramo vanjsku transparentnost. O svim našim ciljevima održivosti razgovaramo s našim nabavljačima i dobavljačima te ih uključujemo u naše poslovne odnose kao sastavni dio ugovora. Oni su stoga sastavni dio svakodnevne prakse nabave za sve strane uključene u proces.

Uspostavljanje standarda

Kada je riječ o specifičnim zahtjevima proizvoda, certifikate vidimo kao važnu polaznu točku. Pojedini certifikacijski sustavi i njihovi standardi sadrže stroge propise o pitanjima poput sprječavanja deforestacije, sprječavanja pretvorbe tresetišta i drugih osjetljivih ekosustava te poštovanja prava autohtonih naroda, lokalnog stanovništva i zaposlenika.

Ti se propisi odnose na sirovine čija proizvodnja uključuje visoki rizik od deforestacije i pretvorbe ekosustava. Time promičemo pouzdane certifikacijske sustave na tržištu i radimo s najrelevantnijim i najučinkovitijim standardima i certifikacijskim sustavima duž cijelog našeg lanca opskrbe.

Preferiramo mogućnost segregacije lanca opskrbe (pogledajte [> trgovinske modele](#)), jer se time osiguravaju sljedivost i kontrola sve do mjesta podrijetla proizvoda. Gdje god je to moguće, usklađujemo certifikacijske sustave koje koristimo na međunarodnoj razini i podržavamo uspostavu novih standarda, gdje god je potrebno.

U svjetlu EUDR-a, Lidl također postavlja ciljeve za pouzdane M&V sustave u svojim lancima opskrbe govedinom, kavom i kaučukom. Za sirovine i proizvode koji još nisu u potpunosti certificirani za održivost, dobavljači moraju razviti pouzdane alternative kako bi dokazali njihovo podrijetlo bez krčenja šuma.

Poticanje promjena

Radimo u inicijativama i projektima s više dionika s ciljem poticanja transformacije, razvoja inovativnih strategija za sirovine i stvaranja industrijskih rješenja u suradnji s partnerima, dionicima i lokalnom zajednicom. Na taj način promičemo korištenje održivih poljoprivrednih praksi koje brane uzgoj na iskrčenim šumskim površinama i daju poticaje za očuvanje i obnovu šuma te drugih vrijednih ekosustava.

Gledamo dalje od vlastitih ciljeva održivosti i nastojimo potaknuti industriju naprijed pomažući u oblikovanju političkih okvira. Zajedno s jakim partnerima stoga sudjelujemo u javnim konzultacijama i raspravama.

Osim toga, aktivno radimo na uspostavljanju mjera na terenu pokretanjem i podupiranjem projekata za male poljoprivrednike i rješenja za sljedivost u visokorizičnim lancima opskrbe.

Konzumacija životinjskih izvora bjelančevina znatno opterećuje okoliš, klimu i biološku raznolikost. Osim certificiranja kritičnih sirovina, želimo spriječiti krčenje šuma korištenjem održivijih alternativa. Kako bismo to postigli, Lidl Hrvatska u svom asortimanu povećava udio vegetarijanskih i veganskih alternativa mesu i mlijeku.

Biljna prehrana nije dobra samo za okoliš – dobra je i za naše zdravlje. Naša strategija temelji se na načelima Planetarne zdrave prehrane [≥ Planetary Health Diet](#). Ona opisuje kako se rastuće svjetsko stanovništvo može zdravo hraniti unutar ekoloških ograničenja. Dodatne pojedinosti mogu se pronaći u našoj [politici nabave za osviještenu prehranu](#).

Naša robna marka Vemondo

S našim proizvodima Vemondo koji se temelje na povrću, kao i proteinima graška, pšenice i soje, svojim kupcima nudimo veganske i ekološki prihvatljivije alternative životinjskim proizvodima.

Upotrebljavamo soju iz certificiranih izvora kako bismo osigurali lance opskrbe bez krčenja šuma. Od kraja PG 2022. godine za vegetarijanske i veganske zamjene za meso vlastite robne marke Vemondo upotrebljavamo samo soju iz regionalnih i/ili europskih izvora. Time osiguravamo da ne dođe do uništavanja tropskih šuma radi uzgoja soje.

Lidl Hrvatska trenutno ima

23

**proizvoda vlastite robne marke
Vemondo u stalnom asortimanu**

Naši standardi za krčenje šuma u lancu opskrbe

Pridržavamo se nacionalnih definicija za šume i krčenje šuma u zemljama podrijetla, ali isto tako težimo višim i strožim standardima unutar naših lanaca opskrbe. Pritom se vodimo smjernicama \geq [Accountability Framework Initiative](#). Inicijativom nevladinih organizacija, u kojoj su, između ostalog, sudionici i $>$ [WWF](#) te \geq [Rainforest Alliance](#), razvio se vodeći okvir za borbu protiv krčenja šuma u lancima opskrbe. Cilj inicijative je stvoriti jedinstvene i međunarodno važeće definicije i specifikacije za zaštitu prirodnih šuma i drugih ekosustava.

Svaki standard određuje granični datum (tzv. cutoff date) nakon kojeg na nekoj lokaciji nije dopuštena daljnja sječa šuma radi uzgoja sirovina. Certifikati se razlikuju ovisno o lokaciji i vremenu. ProTerra je zabranila krčenje šuma u određenim područjima od 2008. godine⁷, dok je Rainforest Alliance zabranio krčenje šuma još od 2014. godine.⁸

Naša predanost sprječavanju deforestacije i pretvorbe vrijednih ekosustava, kao i naša politika nabave, te postupci i smjernice vezane za nabavu temelje se na graničnoj godini 2021. Točnije, to znači da Lidl ne prerađuje nikakve sirovine s područja koja su prenamijenjena ili iskrčena nakon 31. prosinca 2020. godine. To se odnosi kako na certificirane, tako i na necertificirane sirovine. U slučaju da postoji raniji rok koji je, na primjer, postavljen gorenavedenim certifikacijskim sustavima, taj se rok primjenjuje na odgovarajuće proizvode.

Lidlova predanost temelji se na sljedećim smjernicama inicijative AFi⁹:

1. Lanci opskrbe bez krčenja šuma i pretvorbe kao i emisije prenamjene korištenja zemljišta: Smjernica za usklađivanje korporativnih ciljeva, računovodstva i objavljivanja
2. Operativna smjernica za rokove
3. Operativna smjernica za praćenje i verifikaciju
4. Operativna smjernica za zaštitu prava autohtonih naroda i lokalnih zajednica
5. Operativna smjernica za slobodan, prethodni i informirani pristanak

⁷ ProTerra Foundation: ProTerra Standard V5 and the European Regulation on Deforestation-Free Commodities, 2023.

⁸ Rainforest Alliance: Alati udruge Rainforest Alliance za promicanje lanaca opskrbe bez krčenja šuma, 2024.

⁹ Accountability Framework: Operational Guidance, 2024.

Prioritiziranje kritičnih sirovina i izbjegavanje krčenja šuma

Aktivno se zalažemo za uklanjanje krčenja šuma iz vlastitih lanaca opskrbe i iz cijele prehrambene industrije. Kako bismo to postigli, identificirali smo sedam visokorizičnih proizvoda kao glavnih pokretača krčenja šuma i pretvorbe zemljišta. Pritom smo se vodili prema [Procjeni utjecaja Europske komisije](#).

Na temelju toga formulirali smo središnje pristupe za sprječavanje krčenja šuma u svakom sektoru sirovina. Pritom smo, prije svega,

usredotočeni na sječu (npr. za proizvodnju celuloze), uzgoj palminog ulja (ulja jezgri), soje, kaučuka, kave i kaka, kao i stvaranje pašnjaka za uzgoj stoke.

U nastavku ćemo pokazati kako radimo na sprječavanju krčenja šuma i pretvorbe drugih prirodnih ekosustava u proizvodnji kritičnih sirovina, u okviru tri stupa naše strategije.

Naše ključne sirovine u pogledu krčenja šuma i pretvorbe

Palmino ulje (ulje jezgri)

Ova sirovina sastavni je dio mnogih masti, ulja i margarina, ali je u obliku derivata palminog ulja (ulja jezgri) također prisutna u kozmetici kao i u deterdžentima, sredstvima za čišćenje i pranje.

Soja

Zbog korištenja soje za stočnu hranu, sirovina je, prije svega, neizravno prisutna u Lidlovim proizvodima, npr. u kobasicama i mesnim proizvodima.

Kakao

Kakao se uglavnom upotrebljava kao sastojak u Lidlovim proizvodima poput tabli čokolade, ali i kao kakaov maslac u kozmetičkim proizvodima.

Kava

Kavu uglavnom prodajemo izravno u prženom zrnju ili prahu (ali i u kapsulama i vrećicama). Također se može pojaviti kao sastojak (npr. u sladoledu).

Drvo/celuloza

Lidlov asortiman, između ostalog, uključuje i celulozu u pakiranjima, higijenskim proizvodima i drvenom namještaju.

Prirodni kaučuk

Proizvodi poput kućanskih rukavica, otirača ili kupaćih kostima mogu sadržavati prirodni kaučuk.

Govedina

Govedinu iz Lidlovog asortimana prodajemo kao samostalni proizvod poput goveđeg filea, ali i u gotovim jelima.

Strategija za palmino ulje (ulje jezgri)

Uljana palma je izuzetno učinkovita kultura jer zahtijeva malo zemlje i vode. Za usporedbu: kako bi se dobila ista količina ulja iz soje ili kokosa, potrebno je do deset puta više površine.¹⁰ Međutim, dobra svojstva uzgoja dovela su do velike globalne potražnje i, kao rezultat toga, sve više područja za uzgoj: proizvodnja palminog ulja (ulja jezgri) odgovorna je za više od osam posto globalne deforestacije i pretvorbe ugroženih tropskih ekosustava, posebice u Indoneziji i Maleziji.¹¹

Naporno radimo s našim partnerima na stalnom poboljšanju transparentnosti u lancima opskrbe palminim uljem (uljem jezgri). U sklopu godišnjeg istraživanja dobavljača, takozvanog mapiranja dobavljača, provjeravamo pridržavaju li se naši dobavljači specifikacija koje smo definirali za palmino ulje (ulje jezgri) te dokumentiramo napredak. U tu svrhu, bilježimo točne količine, status certifikacije i, gdje je to moguće, zemlje podrijetla. To nam daje pregled o tome koje palmino ulje (ulje jezgri) ne zadovoljava naše zahtjeve i omogućava nam da se direktno obratimo našim dobavljačima. Količine palminog ulja (ulja jezgri) utvrđene našim mapiranjem dobavljača objedinjuju se u ukupno izvješće za Lidl Hrvatsku, ovisno o vrsti ulja i i [> trgovinskom modelu](#).

Naš cilj: Od kraja PG 2022. nabavljamo palmino ulje (ulje jezgri) na održiviji način.

- Od kraja PG 2022. palmino ulje (ulje jezgri) u prehrambenim i neprehrambenim (Near Food)* proizvodima certificirano je najmanje u skladu sa standardom „Segregated” RSPO-a.
- Od kraja PG 2022., frakcije i derivati palminog ulja (ulja jezgri) u prehrambenim i neprehrambenim (Near Food)* proizvodima certificirani su najmanje u skladu sa standardom „Mass Balance” RSPO-a.
- Od kraja PG 2022., palmino ulje (ulje jezgri) u neprehrambenim proizvodima (Non-Food) certificirano je najmanje u skladu sa standardom „Segregated” RSPO-a.
- Od kraja PG 2022., frakcije i derivati palminog ulja (ulja jezgri) u neprehrambenim proizvodima (Non-Food) certificirani su najmanje u skladu sa standardom „Mass Balance” RSPO-a.

*PG: 01.03. – 28./29.02. **osim SAD-a

¹⁰ WWF: 8 Things to know about Palm Oil, 2024.

¹¹ BBC: What is palm oil and why is it thought to be bad?, 2018.

i Naše sudjelovanje u Okruglom stolu o održivom palminom ulju

Lidl Stiftung & Co. KG je od 2012. godine član organizacije > [Roundtable on Sustainable Palm Oil \(RSPO\)](#), a od 2023. godine smo aktivno uključeni u RSPO-ovu radnu skupinu za dijeljenu odgovornost, u svrhu ograničavanja negativnih utjecaja pribavljanja sirovina na okoliš.

i Naš rad na Forumu o održivom palminom ulju

Lidl Stiftung & Co. KG član je > [Foruma o održivom palminom ulju \(FONAP e. V.\)](#) i pritom zastupa zemlje Njemačku, Austriju i Švicarsku. Zahvaljujući našem angažmanu u FONAP-u, sudjelujemo u projektu malih zemljoposjednika u Indoneziji koji promiče obuku malih poljoprivrednika u vezi s ekološkim aspektima i tehnologijama uzgoja kao i geolokalizaciji, aktivnim oblikovanjem alternativnih izvora prihoda za farme i osnaživanju žena u ovoj grani industrije.

Strategija za soju

Soja je važan izvor biljnih proteina i prije svega se koristi u stočnoj hrani za životinje poput kokoši. Za proizvodnju stočne hrane¹² koristi se 80% svjetske berbe soje. S povećanjem blagostanja i rastućom svjetskom populacijom, raste i potrošnja mesa diljem svijeta, a s njom i potreba za sojom kao stočnom hranom. Međutim, ako proizvodnja soje nastavi rasti po sadašnjoj stopi, 16 milijuna hektara savane i šest milijuna hektara prašume je u opasnosti od pretvorbe, što je površina otprilike pet puta veća od Švicarske.¹² Mnoga od ovih ugroženih područja nalaze se u najbogatijim ekosustavima u svijetu, kao što je amazonski bazen, regija Cerrado ili atlantska prašuma na istočnoj obali Brazila.

Naš primarni cilj je ojačati solidan program certificiranja održivosti u sektoru soje koji pokriva dodatne vrlo relevantne aspekte održivosti (npr. korištenje pesticida), kao i sprječavanje krčenja šuma i pretvorbe zemljišta. Zato podržavamo proteinsko partnerstvo Donau Soja i certifikaciju održivosti u skladu sa standardima RTRS ili ProTerra, kao i ISCC+.

U slučaju da soja nije certificirana, tražimo od naših dobavljača mesnih proizvoda da za stočnu hranu koriste samo soju iz uzgoja bez krčenja šuma. Na primjer, to se može provjeriti prema [> ZDC metodologiji](#) nevladine organizacije [> Earthworm Foundation](#) ili [> ProTerra MRV Solution](#). Od 2028. - ili ranije ako to situacija na tržištu dopusti - nadamo se da će ovim posebno pouzdanim provjerama biti obuhvaćena sva soja iz uzgoja bez krčenja šuma u stočnoj hrani. Ako soja iz ovih sustava ne bude dostupna na tržištu, naši dobavljači moraju razviti vlastita M&V rješenja u skladu sa smjernicama [> Accountability Framework Initiative](#).

Za izravnu upotrebu soje kao sastojka u našim alternativama za meso, mlijeko ili jogurt, Lidl od kraja PG 2022. nabavlja soju samo iz Europe kako bi se zaštitile prašume u Južnoj Americi i jugoistočnoj Aziji. Za zamjene za meso ili kobasice, kao i za napitke od sojom, od kraja PG 2022.* zahtijevamo obveznu certifikaciju prema standardima Donau Soja/Europe Soy (poželjno), ProTerra, ISCC+, RTRS ili Bio, uz potvrdu o europskom podrijetlu. Dodatnim certificiranjem osiguravamo da će procesi proizvodnje soje biti kontrolirani i vrednovani prema ekološkim kriterijima.

*osim SAD-a

¹² WWF: Soja kao stočna hrana [Soy as feed], 2024.

i Suradnja za održiviju soju

Lidl Stiftung & Co. KG član je organizacije > [Roundtable of Responsible Soy \(RTRS\)](#), te time ima priliku pozitivno utjecati na organizaciju i reviziju RTRS standarda.

Osim toga, kao član uprave > [Donau Soja](#), Lidl podržava odgovoran uzgoj soje u Europi. Na taj način pomažemo povećati tržišni udio održivo uzgojene soje i širimo upotrebu europske soje u našim lancima opskrbe. Istodobno smo u mogućnosti učinkovito odgovoriti na društvene, ekološke i ekonomske izazove povezane s proizvodnjom i upotrebom soje.

Pozdravljamo uključivanje inicijativa kao što je > [Responsible Commodities Facility \(RCF\)](#) u važne ekosustave poput Cerrada u Brazilu stvaranjem financijskih poticaja za proizvodnju soje bez krčenja šuma i pretvorbe zemljišta što izravno utječe na poljoprivrednike, čime se štiti biološka raznolikost u području oko njihovih farmi. Osim zaštite šuma, također vidimo hitnu potrebu za zaštitu drugih ekosustava poput, primjerice, takozvanih > [Other Wooded Lands](#).

Osim toga, 2024. godine smo zajedno s trgovcima sojom i nevladinom organizacijom > [Earthworm Foundation](#) započeli pilot-projekt za isporuku soje iz uzgoja bez krčenja šuma iz Brazila u Njemačku i Veliku Britaniju. Ovdje je soja bez krčenja šuma verificirana prema > [ZDC metodologiji](#). Time osiguravamo da soja uvezena na ovaj način ne dolazi iz ekosustava koji su iskrčeni ili pretvoreni nakon 1. siječnja 2020. godine.

Lidl je također 2020. godine potpisao „Manifest Cerrado”, nastao na inicijativu WWF-a, protiv nezakonitog otimanja zemljišta za uzgoj soje u Brazilu, kako bi se promovirala zaštita ovog ekosustava.

Strategija za kakao

Zbog velike globalne potražnje, uzgoj kakaa također je jedan od glavnih uzroka deforestacije i gubitka prirodnih staništa: Zapadna Afrika proizvodi 75% svjetske proizvodnje kakaa, a najveći proizvođači su Obala Bjelokosti i Gana. Ove dvije zemlje izgubile su većinu šumskog pokrivača u posljednjih šezdeset godina – oko 94% odnosno 80%¹³, pri čemu se približno jedna trećina iskrčenih šuma može pripisati uzgoju kakaa. Te su dvije zemlje 2018. godine također imale najveći porast gubitka primarnih šuma u odnosu na sve tropske zemlje.¹⁴ U 2020. godini nestalo je dodatnih 47.000 hektara šuma u područjima uzgoja kakaa u Obali Bjelokosti.¹⁵

U suradnji s našim partnerima u lancu opskrbe, predani smo poboljšanju transparentnosti naših lanaca opskrbe kakaom. Zahtijevamo informacije o zemlji podrijetla, statusu certifikacije i količinama sirovine za svaki proizvod u našem sustavu dobavljača.

Od kraja PG 2022., svi proizvodi koji sadrže kakao*, certificirani su u skladu sa standardima Fairtrade, Rainforest Alliance ili Bio. Od 2023. godine, isto tako prodajemo table čokolade s barem jednim od ovih certifikata.

*osim SAD-a

i Naše članstvo u Forumu o održivom kakau

Naše članstvo u inicijativi više dionika > [Forum o održivom kakau](#) (German Initiative on Sustainable Cocoa – GISCO) pruža nam uvid u tržište i omogućuje nam suradnju s drugim dionicima u lancu opskrbe. Zajedno želimo poboljšati životne uvjete uzgajivača kakaa i njihovih obitelji, očuvati prirodne resurse te povećati uzgoj i marketing kakaa certificiranog u skladu sa standardima održivosti. Kao dio inicijative, obvezali smo se na dvanaest specifičnih ciljeva namijenjenih očuvanju prirodnih resursa i zaštiti biološke raznolikosti u zemljama u kojima se uzgaja kakao. Među njima je i prestanak krčenja šuma zbog proizvodnje kakaa i doprinos očuvanju šuma, biološkoj raznolikosti i ponovnom pošumljavanju. Od 2024. godine, Lidl u Njemačkoj reprezentativni je član inicijative.

¹³ WWF: Cocoa, 2024.

¹⁴ World Resources Institute: The World Lost a Belgium-sized Area of Primary Rainforests Last Year, 2019.

¹⁵ Reuters: Ivory Coast lost 47,000 hectares of forest to cocoa production in 2020, environmental group says, 2019.

Strategija za kavu

Kava je jedan od najvažnijih trgovačkih proizvoda u mnogim zemljama u razvoju, posebice u Brazilu, Kolumbiji, Vijetnamu i Indoneziji. U tim zemljama biljke kave uglavnom uzgajaju mali poljoprivrednici. Kao rezultat klimatskih promjena, zemljišta za uzgoj kave sele se u sve više planinske regije, a šume se sijeku kako bi se stvorio potreban prostor. To znači da je uzgoj kave povezan s visokim rizikom krčenja šuma.¹⁶

U posljednja dva desetljeća, zbog uzgoja kave svake godine nestane oko 130.000 hektara šuma, što dovodi do procijenjene godišnje emisije od oko 45 milijuna tona CO₂.¹⁷ Osim toga, u velikoj je mjeri izgubljena biološka raznolikost i došlo je do degradacije prirodnih staništa.

Zajedno s dobavljačima i trgovcima na malo nastavljamo raditi na poboljšanju transparentnosti naših lanaca opskrbe kavom. Početkom 2024. godine započeli smo projekt s jednim od glavnih dobavljača u Peruu, kako bismo uzgoj kave malih poljoprivrednika učinili transparentnijim i usklađenijim s EUDR-om.

Naše kapsule kave i instant kava moraju biti u potpunosti certificirani u skladu sa standardima Fairtrade, Rainforest Alliance ili Bio od kraja PG 2022., a vrećice kave i napici s kavom do kraja PG 2024.

Proizvođači naše robne marke uglavnom nabavljaju svoju sirovu kavu s plantaža u Srednjoj i Južnoj Americi te Vijetnamu. Sljedivost do zemlje podrijetla može se osigurati u okviru sustava certificiranja, koji primarno koriste modele trgovanja „Segregated” ili „Identity Preserved”. Mješavine kave (poznate kao „blendovi”) i njihovo podrijetlo mogu varirati ovisno o sezoni i kvaliteti berbe.

Za necertificirane proizvode, naša sirova kava mora dolaziti iz provjerenog uzgoja bez krčenja šuma. Uzgajivači kave to dokazuju putem pouzdanih [> sustava praćenja i verifikacije \(Monitoring and verification – M&V\)](#), kojima se moraju zadovoljiti minimalni standardi prema smjernici [> AFi Operational Guidance for Monitoring and Verification](#). To nam daje sigurnost u pogledu sljedivosti kave i uzgoja bez krčenja šuma na mjestu podrijetla.

¹⁶ Institut Südwind: Na kavu – Vrijednosni lanac kave, 2020.

¹⁷ Ethos Agriculture: Coffee Barometer, 2023.

i Naša predanost lancima opskrbe kavom bez krčenja šuma

Od 2024. godine, Lidl surađuje s jednim od velikih dobavljača kave i sa specijaliziranim proizvođačima kave u Peruu kako bi spriječio krčenje šuma u malim lancima opskrbe kavom. Uredba Europske unije o krčenju šuma (EUDR) vrlo je izazovna za mala poljoprivredna dobra u slabo razvijenim regijama: oni moraju prikupljati i prosljeđivati podatke, prilagođavati svoju logistiku i poznavati europske zahtjeve. Ovim projektom namjeravamo zatvoriti te praznine i omogućiti malim uzgajivačima kave da nastave sudjelovati na europskom tržištu u budućnosti.

Strategija za drvo i celulozu

Celuloza je fleksibilna i prilagodljiva sirovina koja se upotrebljava, primjerice, u odjeći te proizvodima od celuloze ili papira. Svake se godine posječe oko 70 milijuna stabala za proizvodnju celuloznih vlakana na bazi drveta, a taj bi se broj mogao udvostručiti u sljedećih 20 godina.¹⁸ U našim trgovinama prodajemo i proizvode od drveta, poput, primjerice, drvenih igračka, alata i namještaja.

Postavili smo si cilj poboljšati transparentnost naših lanaca opskrbe drvetom i celulozom i u odnosu na naše kupce. Na pakiranjima naših proizvoda od drvenog ugljena navodimo odakle potječe korišteno drvo.

Naš cilj održivosti za drvo i celulozu obuhvaća proizvode od kopirnog papira i salveta do drvenih igračka, drvenog namještaja i drvenog ugljena. Osim toga, naš asortiman uključuje čak i odjeću od drvenih vlakana (viskoze).

Od kraja PG 2021., svi proizvodi od drveta koje prodaje Lidl Hrvatska, su u potpunosti certificirani ili reciklirani. Isto vrijedi i za ambalažu od drveta, odnosno celuloze. Poželjna je upotreba recikliranog materijala. Ako je moguće, nova drvena vlakna (tzv. svježa vlakna) moraju biti iz FSC® certificiranih izvora ili alternativno iz PEFC certificiranih izvora.

Osiguravajući da naši proizvodi od svježih vlakana imaju FSC® ili PEFC certifikat, jednako vodimo računa o društvenim, ekološkim i ekonomskim aspektima. Kriteriji za FSC® standarde šumarstva uključuju zaštitu autohtonih zajednica, zabranu čiste sječe, očuvanje bioraznolikosti u šumama visoke ekološke vrijednosti i zabranu genetski modificiranih organizama. Ovisno o udjelu certificirane celuloze ili recikliranog sadržaja u proizvodu, primjenjujemo različite FSC® ili PEFC oznake.

Dodatno smo si postavili cilj do kraja PG 2025. zamijeniti najmanje 15% naših proizvoda u segmentu kuhinjskog i higijenskog papira u stalnom asortimanu recikliranim materijalom (uključujući hibridni papir). Osim toga, od 2022. godine na pakiranjima naših proizvoda od drvenog ugljena navodimo zemlju podrijetla i vrstu drveta.

Od kraja PG 2020. također nabavljamo viskozu na dokazivo održiviji način, osiguravajući da ima certifikat EcoVero ili LIVACECO.

¹⁸ Fibre2Fashion: Fashionable fabrics leading to deforestation, 2014.

Očuvanje drveta najbolji je način zaštite šuma i ključno doprinosi zaštiti klime. Stoga je štedljiva upotreba drveta, celuloze i papira u proizvodima i pakiranjima naših robnih marki glavni prioritet za nas. Kada je god to moguće, upotrebljavamo recikliranu celulozu/papir/karton, čime posebice štitimo resurse. Međutim, kod odlučivanja o korištenju recikliranih materijala, moramo uzeti u obzir zahtjeve vezane uz stabilnost i tiskanu sliku.

i Naše članstvo u FSC® inicijativi

Lidl Stiftung & Co. KG je član savjeta > [Forest Stewardship Council \(FSC®\) u Njemačkoj](#). Članstvo u organizaciji FSC® s više dionika omogućuje nam suradnju s drugim akterima u lancu opskrbe drvetom. Od ovog dijaloga imamo koristi i, u suradnji s ostalim članovima, radimo na održivom šumarstvu.

Strategija za prirodni kaučuk (gumu)

Kaučuk (guma) je važan elastičan prirodni materijal za oblikovanje koji koristimo u Lidlovim proizvodima. Ponekad se koristi u prehrambenim proizvodima kao što su žvakaće gume, ali prije svega u nejestivim proizvodima poput gumenih rukavica ili kupaćih kostima.

Kaučukovac izvorno dolazi iz Južne Amerike i biljka je mlječika, čije se mlijeko uzima iz živog stabla, a zatim prerađuje u proizvode.¹⁹ Do 30 milijuna ljudi djelomično ili u potpunosti ovisi o uzgoju gume za život, a ovaj prirodni materijal uglavnom se uzgaja na malim farmama u Aziji.²⁰ Prirodni kaučuk se pretežno uzgaja kao monokultura za koju je često potrebno krčiti prirodne tropske šume.²¹ Kina uvozi većinu kaučuka, a slijede je EU i Indija.²⁰

Radimo na poboljšanju transparentnosti naših lanaca opskrbe kaučukom. S tim ciljem, izravno komuniciramo s našim dobavljačima o njihovim proizvodima i podrijetlu sirovina koje koriste.

Do kraja PG 2024. naše najvažnije proizvode s prirodnim kaučukom nabavljat ćemo iz održivih izvora bez krčenja šuma. To znači da ćemo najmanje 50% rukavica za kućanstvo nabavljati iz izvora s certifikatom FSC® ili PEFC. Taj ćemo cilj povećati na 75% do kraja PG 2027.

Ako prirodni kaučuk nije certificiran, od 2025. godine ćemo M&V rješenjima morati dokazati da je uzgajan bez krčenja šuma. Njih dobrima mora ocijeniti > [Global Platform for Sustainable Natural Rubber \(GPSNR\)](#), WWF, FSC odnosno Rainforest Alliance, ili moraju biti dokazano strukturirana prema smjernici > [AFi Operational Guidance for Monitoring and Verification](#).

Uz povećanje udjela certificiranog materijala u našim proizvodima, radimo s organizacijama kao što su FSC®, Rainforest Alliance, GPSNR i AFi na implementiranju i poboljšanju pouzdanih i jakih rješenja praćenja i verifikacije (M&V) za kaučuk iz izvora bez krčenja šuma.

¹⁹ Pflanzenforschung.de: Kaučukovac, 2024.

²⁰ European Tyre & Rubber Manufacturers' Association: Natural rubber, 2024.

²¹ WWF: Prirodni kaučuk, 2024.

Strategija za govedinu

Govedina se često proizvodi u nekim od najdragocjenijih svjetskih ekosustava. Na primjer, pašnjaci za stoku nalaze se u slivu rijeke Amazone u Brazilu, savanama južne Afrike i Velikoj nizini Sjeverne Amerike.

Stalan porast svjetske populacije i rastući prihodi u južnoj hemisferi dovode do eksponencijalnog rasta potražnje za govedinom. Proizvodnja govedine danas je odgovorna za 25% svjetskih emisija iz poljoprivredne uporabe tla, prenamjene zemljišta i šumarstva, što uključuje prenamjenu amazonske prašume u Brazilu.²²

Lidl Hrvatska ne nabavlja proizvode od govedine iz Brazila zbog visokog rizika od prenamjene šume u pašnjak. Toga se nastojimo držati i kad je riječ o akcijskim proizvodima. Govedina u našem stalnom asortimanu je domaćeg podrijetla i nosi oznake “Meso s hrvatskih farmi” i “Od hrvatskih farmara”. Samo povremeno kupujemo promotivne artikle iz inozemstva (Europa).

²² WWF: Beef. Overview, 2024.

Za govedinu iz visokorizičnih regija, od 2025. godine zahtijevamo dokazano porijeklo bez krčenja šuma i pretvorbe kroz snažna [M&V rješenja](#) koja je priznao [Global Roundtable on Sustainable Beef \(GRSB\)](#) ili koja su strukturirana prema inicijativi [Accountability Framework Initiative](#). I ovdje je 2020. godina granični datum (tzv. cutoff date).

M&V rješenja za govedinu osiguravaju da meso dolazi iz izvora bez krčenja šuma, pri čemu se vodilo računa o pravima korištenja zemljišta. To potvrđuju treće strane u pouzdanom procesu razmjene informacija.

i Naše članstvo u Globalnom okruglom stolu o održivoj govedini

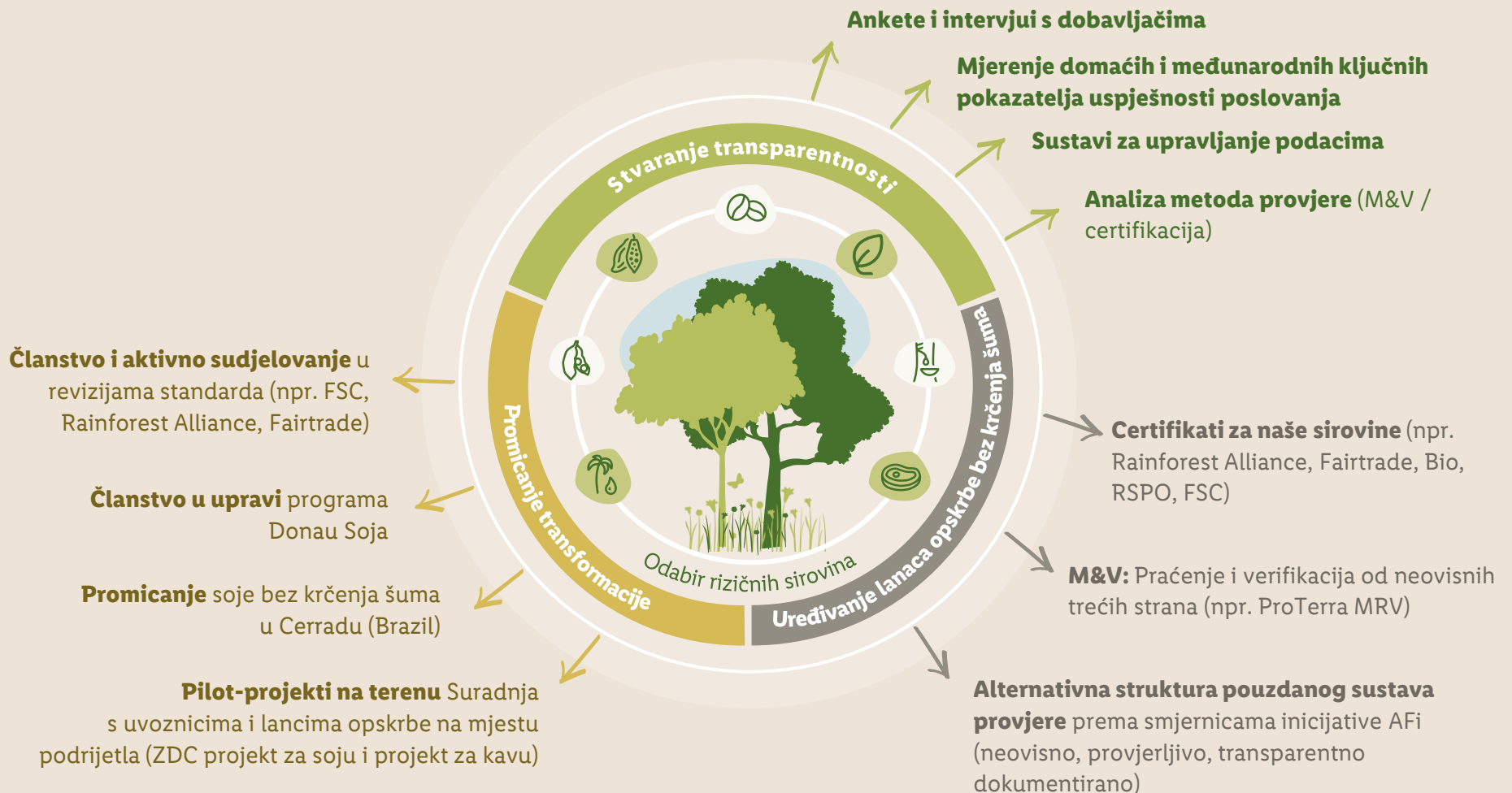
Lidl Stiftung & Co. KG je od 2023. godine član [Global Roundtable on Sustainable Beef](#). Aktivno smo uključeni u GRSB kako bismo promovirali dobra M&V rješenja za govedinu iz Južne Amerike, kao i druge važne aspekte održivosti pored izbjegavanja krčenja šuma.

Naša predanost šumama i ekosustavima

Sustavna zaštita šuma

S ovim paketima mjera naši lanci opskrbe oslobođeni su od krčenja šuma

Naše ostale **aktivnosti**

Jačanje dijaloga sa svim dionicima

Lidl surađuje s predstavnicima prehrambene industrije, neprofitnim organizacijama, tehničkim stručnjacima i lokalnim stanovništvom. Održiva proizvodnja sirovina bez krčenja šuma i pretvorbe zahtijeva posebno sudjelovanje i potporu lokalnog stanovništva i autohtonih naroda.

Ove se skupine najviše oslanjaju na poljoprivredne proizvode, ali su i među najjačim saveznicima u borbi protiv krčenja šuma. Izvješće koje je objavio > [World Resources Institute \(WRI\)](#) pokazuje da šume u područjima gdje autohtono stanovništvo ima pravno osigurano vlasništvo nad zemljom imaju znatno niži rizik od deforestacije.²³ Uz odgovarajuću suradnju, želimo se boriti protiv uzroka i sustavnih uvjeta na holistički i učinkovit način, tj. protiv radnji koje omogućuju krčenje šuma i uništavanje prirodnih ekosustava.

Progresivno krčenje i uništavanje šuma zahtijevaju hitne protumjere. Ipak, Lidl se ne može sam uhvatiti u koštac sa složenim odnosima koji predstavljaju uzrok i omogućuju krčenje šuma. Tim povodom ćemo poduzeti mjere izvan mjera opisanih u našim lancima opskrbe, tj. inicijative specifične za sirovine, certifikate i standarde.

Zajedno s partnerima, Lidl će se sustavno boriti protiv deforestacije i prenamjene šuma u tri područja zaštite okoliša, pošumljavanja i upravljanja. U bliskoj suradnji sa svim dionicima želimo osigurati da će lanci opskrbe biti slobodni od krčenja šuma i pretvorbe.

Krčenje šuma na našem planetu može se zaustaviti samo mjerama dobrog upravljanja na globalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini. U zemljama i regijama koje su trenutačno žarišta krčenja šuma, Lidl će pokušati poboljšati svoje odnose s nacionalnim i regionalnim vladama te međunarodnim nevladinim organizacijama.

Ako privatni i javni akteri budu surađivali, moći će se obuzdati krčenje šuma i pošumiti oštećena šumska područja. Uredbu EU-a o krčenju šuma, koja je stupila na snagu 29. lipnja 2023. godine, smatramo važnim korakom u pravom smjeru i značajnim poticajem za pretvorbu rizičnih lanaca opskrbe.

²³ World Resources Institute: 5 Maps Show How Important Indigenous Peoples and Local Communities Are to the Environment, 2017.

Pojmovnik

Pojmovnik

Accountability Framework initiative (AFi)	Accountability Framework Initiative (AFi) je program suradnje za zaštitu šuma, drugih prirodnih ekosustava i ljudskih prava tako što etičku proizvodnju i trgovinu čini standardom. Kako bi se postigla ova kritična promjena, inicijativom AFi promiče se i podržava provedba Okvira odgovornosti (Accountability Framework), detaljnog plana za postavljanje ciljeva, provedbu mjera i izvješćivanje o napretku na putu prema etičkim lancima opskrbe. Inicijativu predvodi koalicija AFi, skupina organizacija za zaštitu okoliša i ljudska prava iz cijelog svijeta, koje su razvile okvir odgovornosti i zagovaraju pozitivan učinak u poljoprivredi i šumarstvu. ²⁴
AFi Operational Guidance for Monitoring and Verification	Ova smjernica uključuje standarde i dobre prakse za praćenje i verifikaciju (M&V) povezanih s posvećenošću tvrtki temama unutar opsega Accountability Frameworka. Usredotočuje se na ekološke i društvene posljedice povezane s uzgojem i preradom sirovina. Opća smjernica primjenjuje se na različite sirovine i kontekste te se može prilagoditi razvoju, odnosno usvajanju M&V sustava, alata i procesa specifičnih za kontekst. ²⁵
Donau Soja	Donau Soja je europska neprofitna članska organizacija s više dionika koja sudjeluje u transformaciji europske ponude proteina s naročitim naglaskom na proizvodnju soje bez genetski modificiranih organizama. ²⁶
Earthworm Foundation	Zaklada Earthworm Foundation neprofitna je organizacija koja sa članovima i partnerima radi na pretvaranju lanaca vrijednosti u pokretače blagostanja za zajednice i ekosustave. Earthworm pomaže u definiranju smjernica kojima se određuje što jedna tvrtka očekuje od svojih proizvoda, podržavaju se transparentnost, sljedivost, upravljanje pritužbama, praćenje i provjera, kao i rad s dobavljačima te se podržava bolja praksa sve do kritičnih regija nabave. ²⁷

Krčenje šuma (deforestacija)	Gubitak prirodne šume prenamjenom u poljoprivredno ili drugo zemljište koje neće biti šumsko; pretvorba u plantažnu šumu ili teška i dugotrajna degradacija. Ova se definicija odnosi na obveze lanca opskrbe bez krčenja šuma, koje su općenito usmjerene na sprječavanje prenamjene prirodnih šuma. Ozbiljna degradacija (scenarij iii u definiciji) predstavlja krčenje šuma ili gubitak drveća, čak i ako se zemljište kasnije neće upotrebljavati kao ne-šumsko. Gubitak prirodne šume koji ispunjava ovu definiciju smatra se krčenjem šuma, bez obzira je li ono legalno ili nije. Definicija deforestacije inicijative AFi znači „bruto deforestacija” prirodne šume, pri čemu se „bruto” može shvatiti u smislu „ukupno; agregirano; bez odbitka za pošumljavanje ili drugo izjednačavanje”. ²⁸
Uredba EU o krčenju šuma (EUDR)	Uredba EUDR stupila je na snagu 29. lipnja 2023. godine. Cilj ovog zakona je borba protiv krčenja šuma radi proizvodnje sirovina. EUDR uključuje sirovine poput palminog ulja, soje, govedine, kakaa, kave, kaučuka i drveta, kao i razne proizvode izrađene od tih sirovina, kao što su table čokolade, papir za tiskanje ili kapsule za kavu. Jedan aspekt Uredbe je omogućiti geolociranje mjesta pribavljanja sirovina na mjestu podrijetla unutar cijelog europskog lanca opskrbe za preradu sirovina, kako bi se pomoću satelitskih slika moglo provjeriti je li do krčenja šuma došlo nakon graničnog datuma, tj. 31. prosinca 2020. godine. ²⁹

²⁴ Accountability Framework: Home, 2024.

²⁵ Accountability Framework: Operational Guidance on Monitoring and Verification, 2024.

²⁶ Donau Soja: O nama, 2024.

²⁷ Earthworm: About us, 2024.

²⁸ Accountability Framework: Forest, 2024.

²⁹ EUR-Lex: Borba protiv krčenja i degradacije šuma, 2023.

Pojmovnik

Fairtrade Fairtrade se zalaže za bolje radne i životne uvjete malih zemljoposjednika i zaposlenika u zemljama globalnog juga. Fairtrade objedinjuje stabilne minimalne cijene u kombinaciji s Fairtrade premijom za projekte zajednice, regulirane uvjete rada i promicanje ekološki prihvatljivog uzgoja. Godine 1997., organizacije za razvojnu pomoć iz različitih zemalja udružile su se u krovnu organizaciju FLO (danas: Fairtrade International) i povezale svoje individualne standarde u jedan jedinstveni standard. Godine 2002., pokrenuta je njihova zajednička oznaka Fairtrade. To je potkrijepljeno općim standardima (za organizacije malih zemljoposjednika, plantaže ili ugovorni uzgoj), standardima za proizvode kojima se propisuju specifični proizvodi, kao i standardom trgovaca (Trader Standard), koji sadrži propise za trgovce i proizvođače (uključujući propise o načinima plaćanja ili mješovitim proizvodima).³⁰

Forest Stewardship Council (FSC) Savjet FSC® utemeljen je 1993. godine i od tada predstavlja neovisnu organizaciju koja promiče ekološko, društveno korisno i ekonomski isplativo gospodarenje šumama. Time se oznakom FSC® identificiraju drveni ili papirni proizvodi koji zadovoljavaju kriterije poput zaštite autohtonih skupina, očuvanja biološke raznolikosti i šuma visoke zaštitne vrijednosti ili pak zabrane genetski modificiranih organizama. FSC® označava proizvode različitim oznakama ovisno o udjelu certificirane celuloze u proizvodu ili količine korištenog recikliranog materijala.³¹

*FSC® N001585

Forum o održivom kakau Savezna vlada, koju predstavljaju Savezno ministarstvo za gospodarsku suradnju i razvoj (BMZ) i Savezno ministarstvo hrane i poljoprivrede (BMEL), njemačka konditorska industrija, njemačka trgovina prehrambenim proizvodima i civilno društvo udružili su svoje snage u Forum Nachhaltiger Kakao e.V. (Forum o održivom kakau). Zajedno slijede cilj poboljšanja životnih uvjeta uzgajivača kakaia i njihovih obitelji te očuvanja i zaštite prirodnih resursa i biološke raznolikosti u zemljama u kojima se proizvodi kakao, kao i povećanja uzgoja i boljeg trgovanja kakaom certificiranog prema standardima održivosti. Članovi foruma posvećeni su bližkoj suradnji s vladama zemalja u kojima se proizvodi kakao.³²

Forum o održivom palminom ulju (FONAP) Forum o održivom palminom ulju (FONAP) je partnerstvo više aktera (MAP) koje se sastoji od preko pedeset tvrtki, udruga, nevladinih organizacija, njemačkog Saveznog ministarstva hrane i poljoprivrede (BMEL) i njemačkog Saveznog ministarstva za gospodarsku suradnju i razvoj (BMZ). Tajništvo foruma FONAP nalazi se u okviru njemačkog društva Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Cilj foruma FONAP e.V. je promicanje održivih lanaca poljoprivredne opskrbe s fokusom na palmino ulje. Od svog osnutka 2015. godine, FONAP je predan održivijem uzgoju palminog ulja u zemljama njegovog porijekla. Pritom važnost pridaje povećanju kupnje certificiranog održivog palminog ulja u prehrambenim proizvodima, stočnoj hrani i kemijskim proizvodima te uzimanje u obzir i pridržavanje ljudskih prava duž cijelog lanca opskrbe.³³

Global Platform for Sustainable Natural Rubber (GPSNR) GPSNR je globalna organizacija s više dionika, čiji volonterski članovi imaju za cilj potaknuti poboljšanja socioekonomskih i ekoloških učinaka u lancu opskrbe prirodnim kaučukom.³⁴

³⁰ Fairtrade: Što je Fairtrade?, 2024.

³¹ FSC: Forest Stewardship Council, 2023.

³² Forum o održivom kakau: O nama, 2024.

³³ Forum o održivom palminom ulju: Prikaz FONAP-a, 2024.

³⁴ GPSNR: About GPSNR, 2024.

Pojmovnik

Global Roundtable on Sustainable Beef (GRSB) Inicijativa GRSB ima za cilj promovirati, podržati i komunicirati kontinuirano poboljšanje održivosti u globalnom lancu vrijednosti govedine kroz vodstvo, znanost, predanost više dionika i suradnju. Članovi inicijative GRSB su organizacije, okrugli stolovi i pojedinci iz više od 24 zemlje. Inicijativa je utemeljena 2012. godine i proistekla je iz Globalne konferencije o održivoj govedini održane u Denveru, u Sjedinjenim Američkim Državama, 2010. godine.³⁵

Trgovinski modeli Prilikom pribavljanja certificiranih sirovina poput, primjerice, soje, kakaa ili palminog ulja, pravi se razlika između nekoliko modela trgovine koji se temelje na različitim zahtjevima za sljedivost sirovine i njezinu upotrebu u krajnjem proizvodu.

Certificirana sirovina koja nije ili je samo djelomično sadržana u krajnjem proizvodu:

Book & Claim: bez sljedivosti

Mass Balance: bez sljedivosti jer se necertificirana sirovina miješa s certificiranom sirovinom uz provjeru udjela certificirane robe

Certificirana sirovina koja je fizički sadržana u krajnjem proizvodu:

Segregated: Sljedivost do certificirane zajednice proizvođača

Identity Preserved: Sljedivost sve do pojedinačnih certificiranih proizvođača.³⁶

High Carbon Stock (HCS; visoke zalihe ugljika) Količina ugljika i biološka raznolikost prisutna u određenom području variraju ovisno o vrsti vegetacijskog pokriva. Pristupom HCS vegetacija se klasificira u šest različitih klasa na kopnenom području primjenom satelitskih podataka i mjerenjima na zemlji. Tih šest klasa su šume visoke gustoće, šume srednje gustoće, šume niske gustoće, mlade regenerativne šume, šikare i iskrčeno/otvoreno zemljište. Prve četiri klase smatraju se potencijalnim šumama s visokim udjelom ugljika.³⁷

High conservation value (HCV; visoka konzervatorska vrijednost) HCV je oznaka za gospodarenje šumama savjeta Forest Stewardship Council, kojom se opisuju one šume koje imaju visoku vrijednost očuvanja prirode. Jedna od sljedećih vrijednosti mora biti prisutna za visoku vrijednost očuvanja:

HCV 1 – raznolikost vrsta: Ovdje se radi o koncentracijama biološke raznolikosti, uključujući rijetke vrste, ugrožene vrste ili vrste izložene opasnosti. One su relevantne na globalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

HCV 2 – ekosustavi i mozaici na razini krajolika: Netaknuti šumski krajolici i veliki krajobrazni ekosustavi te mozaici ekosustava koji su važni na globalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini, kao i održive populacije velike većine vrsta koje se prirodno pojavljuju u obrascima prirodne distribucije i gustoće;

HCV 3 – ekosustavi i staništa: To uključuje rijetke, ugrožene ili opasnosti izložene ekosustave, staništa ili skloništa.³⁸

Sustavi praćenja i verifikacije (M&V) Sustavi praćenja i verifikacije strategije su protiv krčenja šuma, pretvorbe i krčenja ljudskih prava u lancima opskrbe. Praćenjem se smatra kontinuirano prikupljanje podataka za procjenu i dokumentiranje napretka, izvedbe i usklađenosti. Sustavi praćenja omogućuju tvrtkama upravljanje i praćenje uspješnosti svojih poslovnih aktivnosti i lanaca opskrbe u odnosu na vlastite ciljeve i druge tržišne, zakonske ili regulatorne obveze. Verifikacija je važna za procjenu i demonstraciju usklađenosti i učinkovitosti u smislu slobode od krčenja šuma, slobode od pretvorbe i poštovanja ljudskih prava. Ovaj proces služi za provjeru valjanosti rezultata praćenja kako bi se tim informacijama moglo vjerovati. Verifikacija bi se trebala provoditi neovisnim i transparentnim vanjskim postupkom.³⁹

Other Wooded Lands Other Wooded Lands su područja s drvećem višim od pet metara i zastorom krošnji od 5% do 10% ili sa zastorom krošnji većim od 10% kada su uključena manja stabla, šiblje i grmliko bilje.⁴⁰

³⁵ GRSB: Who we are, 2024.

³⁶ Forum o održivom palminom ulju: Certifikacija palminog ulja, 2024.

³⁷ High Carbon Stock Approach: What is the High Carbon Stock Approach?, 2024.

³⁸ HCV Resource Network: Common Guidance for the Identification of High Conservation Values, 2017.

³⁹ Accountability Framework: Monitoring and Verification, 2023.

⁴⁰ The Forest Resources Assessment Programme: 2.3 Other wooded land, 2024.

Pojmovnik

Derivati palminog ulja	Od palminog ulja ili ulja jezgri se pomoću složenih kemijskih procesa mogu proizvesti takozvani derivati. Koriste se kao površinski aktivne tvari ili emulgatori, primjerice u kozmetici i proizvodima za čišćenje. Emulgatori omogućuju miješanje dviju tekućina koje se zapravo ne miješaju, poput ulja i vode. Površinski aktivne tvari su deterdženti. ⁴¹
Planetarna zdrava prehrana	Komisija EAT Lancet je 2019. godine programom Planetarno zdrave prehrane (Planetary Health Diet – PHD) osigurala znanstvenu osnovu za globalnu promjenu u prehrani. Pod vodstvom prof. Johana Rockströma, razvilo ga je 37 znanstvenika iz 16 zemalja iz područja prehrane, zdravlja, održivosti, poljoprivrede i politike. Istraživanje je pokazalo da, kad bi svi slijedili smjernice uravnotežene prehrane temeljene na konzumiranju biljaka, oko 10 milijardi ljudi moglo bi se hraniti zdravo do 2050. godine bez preopterećenja planeta. ⁴²
Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes (PEFC)	PEFC je najveći neovisni certifikacijski sustav za održivo šumarstvo na svijetu. Proizvodi od drveta i papira s PEFC pečatom dokazivo potječu iz ekološki, ekonomski i društveno održivog gospodarenja šumama. ⁴³
ProTerra MRV rješenje	ProTerra MRV standard pruža sustavni pristup procjeni i provjeri obaveza dužne pažnje organizacije i podržava izvješćivanje o dubinskoj procjeni lanca opskrbe i aspekte uzgoja bez krčenja šuma. Temelji se na provjeri usklađenosti sustava upravljanja tvrtke sa zahtjevima održivosti u lancu opskrbe putem revizija neovisnih trećih strana. Gospodarski subjekti provjereni prema ovom standardu obvezali su se na izgradnju ekonomski i ekološki održivog i društveno odgovornog lanca opskrbe. ⁴⁴

Rainforest Alliance (RA)	Udruga Rainforest Alliance (RA) osnovana je 1987. kako bi se bavila očuvanjem bioraznolikosti i promicanjem ekološki održivih i društveno pravednih poljoprivrednih i šumarskih praksi u više od 60 zemalja diljem svijeta. Udruga dodjeljuje potrošačku oznaku zelene žabe utemeljene na standardu „Rainforest Alliance Sustainable Agriculture Standard”. On obuhvaća kriterije ljudskih prava kao što su pristup obrazovanju ili zabrana dječjeg rada, kao i ekološke zahtjeve poput zaštite vodenih tijela i bioraznolikosti. Udruga Rainforest Alliance se 2018. spojila s certifikacijskim programom UTZ. ⁴⁵
Responsible Commodities Facility (RCF)	Responsible Commodities Facility (RCF) je inicijativa za promicanje odgovorne proizvodnje i trgovine sojom u Brazilu, stvaranjem financijski održivog instrumenta koji potiče poljoprivrednike i pomaže zadovoljiti rastuću međunarodnu potrebu za lancima opskrbe bez krčenja šuma. ⁴⁶
Roundtable of Sustainable Palm Oil (RSPO)	RSPO je globalna organizaciju koju je 2004., između ostalih, osnovao WWF s ciljem da industriju palminog ulja učini održivijom. Organizacija je od tada razvila niz ekoloških i društvenih kriterija koje tvrtke moraju ispuniti kako bi proizvodile RSPO Certified Sustainable Palm Oil (CSPO). Ove mjere pomažu minimizirati negativni utjecaj proizvodnje palminog ulja na lokalni okoliš, divlje životinje i društvene zajednice. ⁴⁷
Round Table on Responsible Soy Association (RTRS)	Osnovana u Zürichu u Švicarskoj 2006. godine, RTRS je neprofitna organizacija koja promovira rast proizvodnje, trgovine i upotrebe odgovorne soje. RTRS radi s akterima u lancu vrijednosti soje, od proizvodnje sve do potrošnje. To se postiže putem globalne platforme za dijalog s više dionika o odgovornoj soji i razvoju, provedbi i reviziji globalnog certifikacijskog standarda. ⁴⁸

⁴¹ Forum o održivom palminom ulju: O palminom ulju, 2024.

⁴² EAT Lancet Commission: Food, Planet, Health, 2022.

⁴³ PEFC: Što je PEFC?, 2024.

⁴⁴ ProTerra Foundation: ProTerra Monitoring and Verification (MRV) Standard and the European Regulation on deforestation-free commodities, 2024.

⁴⁵ Rainforest Alliance: O nama, 2023.

⁴⁶ Sustainable Investment Management: Responsible Commodities Facility, 2024.

⁴⁷ RSPO: Who we are, 2024.

⁴⁸ RTRS: About RTRS, 2024.

Pojmovnik

Science Based Targets Initiative (SBTi)	SBTi je neprofitna organizacija koja osnažuje tvrtke i financijske institucije diljem svijeta da daju svoj doprinos borbi protiv klimatske krize. Ona definira i promiče najbolje prakse za smanjenje emisija i ostvarenje neto nultih ciljeva u skladu sa znanostima o klimi. Standardi, alati i smjernice koje je razvila organizacija SBTi omogućuju tvrtkama i financijskim institucijama postavljanje znanstveno utemeljenih ciljeva u skladu s najnovijom klimatskom znanostima. SBTi procjenjuje i potvrđuje te ciljeve tvrtki i financijskih institucija. ⁴⁹
Science Based Targets Network (SBTN)	SBTN se oslanja na dinamiku Science Based Targets Initiative (SBTi). Riječ je o mreži od preko 45 organizacija, uključujući neke poput organizacije SBTi, koje razvijaju metode i resurse za znanstveno utemeljene ciljeve (SBT) za tvrtke i gradove. ⁴⁹
Granični datum („Cutoff date”; odnosi se na obveze nekrčenja šuma i nepretvorbe)	Datum nakon kojeg krčenje šuma ili pretvorba ekosustava uzrokuje da određeno područje ili proizvodna jedinica više ne ispunjavaju obveze za sprječavanje deforestacije ili pretvorbe. ⁵⁰
Pretvorba	Pretvorbom se smatra prenamjena zemljišta u prirodnom ekosustavu ili značajna promjena u sastavu vrsta, strukturi ili funkciji ekosustava. Deforestacija je oblik pretvorbe (pretvorbe prirodnih šuma). Pretvorba uključuje ozbiljnu degradaciju ili uvođenje praksi korištenja koje rezultiraju značajnom i trajnom promjenom prijašnjeg sastava vrsta, strukture ili funkcije ekosustava. Promjene prirodnih ekosustava koje zadovoljavaju ovu definiciju smatraju se pretvorbama, neovisno o tome jesu li legalne. ⁵⁰

⁴⁹ Science Based Targets Network: Who we are, 2024.

⁵⁰ Accountability Framework: Forest, 2024.

Šuma	Zemljište površine veće od 0,5 hektara sa stablima višim od 5 metara i zastorom krošnji većim od 10 posto ili stablima koja mogu zadovoljiti ove pragove na licu mjesta. Ne uključuje zemljište koje se prvenstveno koristi za poljoprivredu ili u druge svrhe. Pod šumom se misli na prirodne šume i šumske plantaže. Prilikom provedbe obveza lanca opskrbe bez krčenja šuma, fokus je na sprječavanju prenamjene prirodnih šuma. ⁵⁰
World Resource Institute (WRI)	WRI je globalna istraživačka organizacija s više od 1000 stručnjaka u 60 zemalja. Suraduje s tvrtkama na očuvanju prirodnih resursa. Njezin rad usredotočen je na sedam kritičnih pitanja na raskrižju okoliša i razvoja: klima, energija, hrana, šume, voda, gradovi i oceani. ⁵¹
ZDC metodologija	ZDC metodologija (Zero Deforestation and Conversion), koju je razvila nevladina organizacija Earthworm, protokol je za procjenu rizika krčenja šuma i pretvorbe u lancu opskrbe sojom. Provjerava se zadovoljava li fizički tok soje od područja uzgoja do teretnog broda kriterije ZDC metodologije. Da bi se to postiglo, nakon graničnog datuma, tj. 1. siječnja 2020. godine, ne smije doći do krčenja šuma ili pretvorbe prirodnih ekosustava, bilo legalno ili ilegalno. ZDC metodologijom obuhvaćaju se trgovci, mapiraju drobilice sirovina, prati tok soje od utovara sve do zajednica u kojima se ona proizvodi, procjenjuju informacije i na kraju potvrđuje utovar kada porijeklo proizvoda ne uključuje deforestaciju. ⁵²

⁵¹ World Resource Institute: Our work, 2024.

⁵² Earthworm: Zero Deforestation and Conversion Methodology, 2024.

Izvori i veze

Izvori

Accountability Framework:

Forest

<https://accountability-framework.org/the-framework/contents/definitions/?definition=forest>
(verzija: 2024.)

Accountability Framework:

Home

<https://accountability-framework.org/>
(verzija: 2024.)

Accountability Framework:

Monitoring & Verification

https://accountability-framework.org/fileadmin/uploads/afi/Documents/Topic_Summaries/TS_Monitoring_Verification.pdf
(objavljeno: 2023.)

Accountability Framework:

Operational Guidance

<https://accountability-framework.org/use-the-accountability-framework/operational-guidance/>
(verzija: 2024.)

Accountability Framework:

Operational Guidance on Monitoring and Verification

https://accountability-framework.org/fileadmin/uploads/afi/Documents/Operational_Guidance/OG_Monitoring_Verification-2020-5.pdf
(verzija: 2024.)

BBC:

What is palm oil and why is it thought to be bad?
<https://www.bbc.co.uk/newsround/39492207>
(objavljeno: 2018.)

Donau Soja:

O nama

<https://www.donausoja.org/de/organisation/>
(verzija: 2024.)

Earthworm:

Zero Deforestation and Conversion (ZDC) Methodology

<https://www.earthworm.org/pages/zero-deforestation-conversion-methodology>
(verzija: 2024.)

Earthworm:

About Us

<https://www.earthworm.org/about-us>
(verzija: 2024.)

EAT Lancet Commission:

Food, Planet, Health

https://eatforum.org/content/uploads/2019/07/EAT-Lancet_Commission_Summary_Report.pdf
(verzija: 2022.)

Ethos Agriculture:

Coffee Barometer 2023

https://coffeebarometer.org/documents_resources/coffee_barometer_2023.pdf
(objavljeno: 2023.)

EUR-Lex:

Borba protiv krčenja i degradacije šuma

<https://eur-lex.europa.eu/DE/legal-content/summary/fighting-deforestation-and-forest-degradation.html>
(objavljeno: 2023.)

European Tyre & Rubber Manufacturers' Association:

Natural rubber

<https://www.etrma.org/key-topics/materials/natural-rubber/>
(verzija: 2024.)

Fairtrade:

Što je Fairtrade?

<https://www.fairtrade-deutschland.de/was-ist-fairtrade>
(verzija: 2024.)

FAO:

Global Forest Resources Assessment 2020

<https://www.fao.org/forest-resources-assessment/2020/en/>
(objavljeno: 2020.)

FAO:

Remote Sensing Survey

<https://www.fao.org/forest-resources-assessment/remote-sensing/fra-2020-remote-sensing-survey/en/>
(objavljeno: 2020.)

Izvori

Fibre2Fashion:

Fashionable fabrics leading to deforestation

<https://www.fibre2fashion.com/industry-article/7365/fashionable-fabrics-leading-to-deforestation>

(objavljeno: 2014.)

Forum o održivom kakau:

O nama

<https://www.kakaoforum.de/ueber-uns/das-forum-nachhaltiger-kakao/>

(verzija: 2024.)

Forum o održivom palminom ulju:

Prikaz FONAP-a

<https://forumpalmoel.org/portrait-fonap/>

(verzija: 2024.)

Forum o održivom palminom ulju:

O palminom ulju

<https://forumpalmoel.org/ueber-palmoel/>

(verzija: 2024.)

Forum o održivom palminom ulju:

Certifikacija palminog ulja

<https://forumpalmoel.org/zertifizierung/>

(verzija: 2024.)

FSC:

Forest Stewardship Council (savjet za gospodarenje šumama)

<https://www.fsc-deutschland.de/de-de/der-fscr>

(verzija: 2023.)

GPSNR:

About GPSNR

<https://sustainablenaturalrubber.org/about-us/>

(verzija: 2024.)

GRSB:

Who we are

<https://grsbeef.org/who-we-are/>

(verzija: 2024.)

HCV Resource Network:

Common Guidance for the Identification of High Conservation Values

<https://www.hcvnetwork.org/library/common-guidance-for-the-identification-of-hcv-english-indonesian-french-portuguese>

(objavljeno: 2017.)

High Carbon Stock Approach:

What is the High Carbon Stock Approach?

<https://highcarbonstock.org/what-is-the-high-carbon-stock-approach/>

(verzija: 2024.)

PEFC:

Što je PEFC?

<https://www.pefc.de/pefc-siegel/>

(verzija: 2024.)

Pflanzenforschung.de

Kaučukovac

<https://www.pflanzenforschung.de/de/pflanzenwissen/lexikon-a-z/kautschukbaum>

(verzija: 2024.)

ProTerra Foundation:

ProTerra Monitoring and Verification (MRV) Standard and the European Regulation on deforestation-free commodities

<https://www.proterrafoundation.org/news/proterra-monitoring-and-verification-mrv-standard-and-the-european-regulation-on-deforestation-free-commodities1/>

(verzija: 2024.)

ProTerra Foundation:

ProTerra Standard V5 and the European Regulation on Deforestation-Free Commodities

<https://www.proterrafoundation.org/news/proterra-standard-v5-and-the-european-regulation-on-deforestation-free-commodities1/>

(objavljeno: 2023.)

Rainforest Alliance:

O nama

<https://www.rainforest-alliance.org/de/uber-uns/>

(verzija: 2023.)

Rainforest Alliance:

Alati udruge Rainforest Alliance za promicanje lanaca opskrbe bez krčenja šuma

<https://www.rainforest-alliance.org/de/business-de/zertifizierung/werkzeuge-der-rainforest-alliance-zur-forderung-von-entwaldungsfreien-lieferketten/>

(verzija: 2024.)

Reuters:

Ivory Coast lost 47,000 hectares of forest to cocoa production in 2020, environmental group says

<https://www.reuters.com/article/uk-cocoa-ivorycoast-deforestation-idUSKBN2AJ0T6/>

(objavljeno: 2019.)

Izvori

RSPO:

Who we are

<https://rspo.org/who-we-are/>
(verzija: 2024.)

RTRS:

About RTRS

<https://responsiblesoy.org/about-rtrs?lang=en>
(verzija: 2024.)

Science Based Targets Initiative (inicijativa za ciljeve temeljene na znanosti):

Who we are

<https://sciencebasedtargetsnetwork.org/>
(verzija: 2024.)

Institut Südwind:

Na kavi – Vrijednosni lanac kave

<https://www.suedwind-institut.de/fileadmin/Suedwind/Publikationen/2020/2020-01%20Studie%20Auf%20ein%20T%C3%A4scchen%20Die%20Wertsch%C3%B6pfungskette%20von%20Kaffee.pdf>
(objavljeno: 2020.)

Sustainable Investment Management:

Responsible Commodities Facility

<https://sim.finance/responsible-commodities-facility/>
(verzija: 2024.)

The Forest Resources Assessment Programme

2.3 Other wooded land

https://www.fao.org/4/ad665e/ad665e03.htm#P210_10728
(verzija: 2024.)

World Resources Institute:

5 Maps Show How Important Indigenous Peoples and Local Communities Are to the Environment

<https://www.wri.org/insights/5-maps-show-how-important-indigenous-peoples-and-local-communities-are-environment>
(objavljeno: 2017.)

World Resources Institute:

Our Work

<https://www.wri.org/our-work>
(verzija: 2024.)

World Resources Institute:

The World Lost a Belgium-sized Area of Primary Rainforests Last Year

<https://www.wri.org/insights/world-lost-belgium-sized-area-primary-rainforests-last-year?source=socialmediakit>
(objavljeno: 2019.)

WWF:

8 Things to know about Palm Oil

<https://www.wwf.org.uk/updates/8-things-know-about-palm-oil>
(verzija: 2024.)

WWF:

Beef: Overview.

<https://www.worldwildlife.org/industries/beef>
(verzija: 2024.)

WWF:

Cocoa

https://www.wwf.org.uk/discover/our_focus/forests_practice/cocoa/
(verzija: 2024.)

WWF:

Soja kao stočna hrana [Soy as feed]

<https://www.wwf.de/themen-projekte/landwirtschaft/produkte-aus-der-landwirtschaft/soja/soja-als-futtermittel>
(verzija: 2024.)

WWF:

Living Amazon Report 2022

https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/lar__ingles_23_dic_2022.pdf
(objavljeno: 2022.)

WWF:

Prirodni kaučuk

<https://www.wwf.de/themen-projekte/landwirtschaft/produkte-aus-der-landwirtschaft/naturkautschuk>
(verzija: 2024.)

WWF:

Deforestation Fronts. Drivers and Responses in a Changing World. Summary

<https://www.wwf.ch/sites/default/files/doc-2021-01/Deforestation%20Fronts%20summary%20English.pdf>
(objavljeno: 2020.)

WWF:

Stepping Up: The Continuing Impact of EU Consumption on Nature Worldwide

https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/lar__ingles_23_dic_2022.pdf
(objavljeno: 2021.)

Slikovni izvori

Naslovna fotografija: Adobe Stock_255174366

Stranica 2: Adobe Stock_204741008

Stranica 9: Adobe Stock_536070984

Stranica 16: Adobe Stock_293135498

Stranica 17: Adobe Stock_383475754

Stranica 19: Adobe Stock_6437597

Stranica 20: Adobe Stock_458462178

Stranica 21: Adobe Stock_59970020

Stranica 22: Adobe Stock_74955106

Stranica 23: Adobe Stock_333211929

Stranica 24: Adobe Stock_92027264

Stranica 25: Adobe Stock_246287261

Kontakt

Lidl Hrvatska d.o.o. k.d.
Ulica kneza Ljudevita Posavskog 53
10410 Velika Gorica

Dodatne reference za CSR

www.lidl.hr
<https://tvrtka.lidl.hr/odrzivost-u-lidlu>

Obavijest o autorskom pravu

Sadržaj ovog dokumenta (između ostalog tekstovi, grafički prikazi, fotografije, logotipi itd.) kao i sam dokument zaštićeni su autorskim pravom. Nije dopušteno prosljeđivanje, preinačavanje, objavljivanje, prevođenje niti kopiranje ovog dokumenta i/ili njegova sadržaja bez pisanog dopuštenja tvrtke Lidl.

Napomena za ravnopravnost spolova

Radi bolje čitljivosti, u ovoj publikaciji se za označavanje osoba i ključne riječi koje su povezane s osobama koriste oblici u muškom rodu. Odgovarajući pojmovi načelno se ravnopravno odnose na sve rodove. Skraćeni oblik jezika koristi se samo iz redakcijskih razloga i nema nikakvu vrijednost.